

Wiadomości krajowe.

— *Ze Lwowa.* —

Galicya używa teraz szczęścia oglądać i uwielbiać na ziemi swojej Cesarzowica, Arcy-Xiążęcia Franciszka Karola.

Jego Cesarzewicowska Mość wedle najwyższego rozkazu N. Pana, przebył granicę Szląską w d. 3. Lipca wieczorem i bytnością Swoją uszczęśliwił miasto Białę, gdzie oraz przenocował. Na drugi dzień rano, przedsięwziął Arcy-Xiążę dalszą podróż przez Wadowice i Podgórze do Wieliczki. W Kalwarii zwiedzić raczył tameczny klasztor, kościół, i miejsca pielgrzymki na górze. Jeszcze tego samego dnia stanął w Wieliczce. Przedpołudnie 5go Lipca przepędził na oglądaniu kopalni solnych i technicznego postępowania przy dobywaniu soli. Chociaż nadzwyczajne mnóstwo widzów z okolicy garnęło się do tych podziemnych pięt, jednakże wszystko odbyło się w dobrym porządku i żaden przypadek nie pomieszał uradowanych z przytomności Arcy-Xiążęcia. Po południu opatrywał Cesarzewic Jmć dokładniej Kancelaryje Administracyi solnej i Dyrekcyi przedawczey, nienniej inne zabudowania i urządzenia do utrzymywania tych żup potrzebne. Dzień następujący przed południem, jako dzień niedzielny, poświęcony był służbie Bożej. JX. Biskup Tywiecki odprawił Mszę w obecności Cesarzowica. — Po południu zwiedził Cesarzewic Jmć kopalnię siarki w Swoszowicach, w Podgórzu oglądał składy solne i urząd spedycyyny i był na górze Krajsa. — D. 7. z rana puścił się drogą przez Staniątki; tu zwróciły uwagę dostojnego podróżującego nietylko klasztor Benedyktynki i kościół, ale szczególniej stan szkoły edukacyney w klasztorze znajdujący się, co do wszystkich gałęzi swojego urządzenia. — W Bochni, gałęzi Jego Cesarzowic. Mość, przez Niepółmice przyjechał, oglądał z porządku kolei kościół, gmachy rządowe i zakłady edukacyjne. Noceleg odprawił w Tarnowie; gdzie d. 8. oglądał okolice tego miasta, zwiedził kościół, władze publiczne i szkoły. Przenocował w Rzeszowie, ztamtąd dnia następującego o-

beyrzawszy przody gmachy publiczne i szkoły ruszył w południe do Przemyśla i tam przy był pod wieczor. Po drodze raczył Cesarzowic Jmć wstąpić do zamku Łańcuckiego i tak ten gmach, iak i ogród oglądać. W Jarosławiu widział Dyrekcyją i skład mundurów. Przez 10ty Lipca zabawił w Przemyśle. Obadwa kościoły katedralne, dawny zamek, szpital wojskowy, dóm edukacyyny pułkowy i w ogólności wszystkie publiczne instytuty naukowe, począwszy od umiętności filozoficznych i teologicznych, aż do głównych szkół normalnych dla ohtopców i dziewcząt, byłyto najważniejsze przedmioty, które zatrudniały ciekawość Jego Cesarzowic. Mci. I tu, iak wszędzie, gdzie tylko raczył zaszczycać obecnością swoją publiczne zakłady naukowe, nie przestawał na uważaniu samey mięscowosci gmachów i ogólnego urządzenia instytutu; badawcze oko Jego Cesarzewicowskiej Mci, zwrocone było więcej na postępek uczniów, wzrost instytutu i sposób ocenienia, iak dalece ten odpowiada swojemu celowi.

D. 11. przed południem, opuścił Arcy-Xiążę Przemyśl; po drodze wyświadczył zaszczyt Krysowicom, oglądając tameczny zamek i ogród, a w wieczor o godz. pół do 10tęj stanął (iakośmy inż donieśli) w pożądanym, zdrowiu i ku powszechney radości we Lwowie, zaiąwszy przygotowane dla siebie pomieszkania JWgo tych Królestw Gubernatora.

— *Z Wiednia d. 5. Lipca.* —

Dnia 3. t. m. o godz. 1 w południe, N. Pan udzielił Król. Angielskiemu Postowi P. Henrykowi Wellesley wstępnygo postuchania; potem miał tenże podobne postuchanie u N. Cesarzowey Jmci, a nakoniec przyymował go Król Jmć Oboiey Sycylii.

Kurs Wiedeński z dnia 7go Lipca: Obligacvie długi Stanu 5 procentowe w M. K. 80 7/8. — Obligacvie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZB. M. K. — — — — Obligacvie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZB. M. K. — — — — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. — — — — Kurs na Augsburg za 100 Kur. — — — — Uzo. — — — — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — — — — Akcye bankowe, iedna po 925 3/5 ZB. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Monitor z d. 24. Czerwca umieścić następujący

Bulletyn.

Ballesteros ściągnął do siebie załogi Walencyi, Moliny i inne znakomite oddziały i znaczną siłą wojska wzmocniony usiłował trzymać się w Królestwie Walencyi; 1500 do 2000 ludzi było w Alcorze, równa ilość zajęta Terruel. Jenerał Molitor z drugim oddziałem udał się po powtórnem przejściu przez rzekę Ebro do tego ostatniego miasta. Brygada Ordonneau tak dalece pośpieszała naprzód, że stanęła tam d. 6go; przyieść zbliżaniu się zagwoździł nieprzyjaciel działa i cofnął się iak nypredzję.

Sam Hrabia Molitor przybył d. 8. do Terruelu, tam dowiedział się, że Ballesteros ściągnął całe wojsko koło Murviedro, że czynnie popierał obleżenie Saguntu, którego załoga z braku żywności właśnie co tylko poddać się miała. Lecz nadzieia zdybania się z nieprzyjacielem przyspieszała pochodny naszego wojska, a dywizya Loverdego stanęła d. 11. w Segorbe. O tym przedkim pochodzie uwiadomiony Ballesteros odstąpił obleżenia, przyczem stracił 1000 ludzi, a zostawwszy bron i amunicyją cofnął się ku Walencyi.

Dnia następującego to jest 12go wszedł Hrabia Molitor do Murviedro, opatrzył twierdzę Saguntu i pochwalił Gubernatora i załogę, że się walecznie bronili; załoga ta miała koło 1000 ludzi, którzy byli prawie obnażeni z mundurów i uzbroieni samemi tylko pikami, ze 300 tylko miało karabiny. Ci waleczni odbili trzy po sobie następujące natarcia po części samemi tylko kamieniami. Hrabia Molitor dawał pochwały Gubernatorowi D. Jose Spuingowi, Podpułkownikowi, Pułkownikowi Antonio Puck, dowódcy artyleryi; chwalił Pułkownika Manuela Montesino, dowodzę miasta, Podpułkownika Manuela Bidał, właścicie Porucznika Królewskiego i naczelnika batalionu Antoniego Trilla s.

Dnia 13. o 9 godzinie z rana wszedł Hrabia Molitor do Walencyi na czele dywizyi Loverdego; władze wyszły przeciw niemu z kluczami miasta, a cała ludność bez różnicy stanów przyjęła Francuzów z najwyższemi oznakami radości i wdzięczności.

Po wejściu do Walencyi i odebraniu twierdzy, gdzie znaleziono mnoga ilość broni i potrzeb wojskowych alecono Jenerałowi Bon-

nemain ściągać nieprzyjaciela. Jedna kolumna wyprawiona ku brzegom morskim odebrała 16 dział i wiele amunicyi, czego już nieprzyjaciel nie miał czasu uwieść na okrętach. Odwrot Ballesterosa był tak pośpieszny, że nawet nie mógł ściągnąć do siebie o wych 1500 do 2000 ludzi, których wyprawił do Alcairy. Przeto kolumna ta odcięta została od niego i pomyślana będzie, dopókiąd zniesiona nie zostanie.

Zniesienie załogi Saguntu, zajęcie Królestwa Walencyi i pośpieszne cofanie się licznego nieprzyjacielskiego oddziału, oto są skutki pochodu drugiego oddziału wojska. Jenerał Molitor ściągać będzie ten oddział dopóki całkiem rozprószony nie zostanie.

Hrabia Bordesoult był d. 13. w Kordowie, gdzie, również iak i w Jaen powstało przed przybyciem Francuzkiego wojska rojalistyczne zaburzenie. Kolumna ta będzie d. 21. w Sewilli.

Straż przednia Hrabiego Bourmonta była d. 15. w Los Santos, a d. 22. połączy się w Sewilli z kolumną Bordesoulta.

Rewolucyjny naczelnik Campillo przeszedłszy przez Debę udał się do Santandaru mając nadzieję, że Santonie pośpieszy na odsiecz i miasto to zaopatrzy żywnością. Jenerał Huber na czele ruchomej kolumny idąc z Burgos do Reynozy odciął go do Santony i zmusił do nagłego odwrotu. Scigał go po brzegach wzdłuż Asturyi.

Royalistyczny naczelnik D. Ramon Chambo opanaował twierdzę Tortozy, spodziewa się posiadać to miasto naydaley w dniach kilku. Zdobyć to będzie największej wartości dla naszych związków z Katalonią.

W głównej kwaterze w Madrycie d. 18. Czerwca.

Na rozkaz Xiążęcia Jegomości:

Jenerał Major Hrabia Guilleminot.

Monitor pod d. 25. Czerwca zawiera następujące telegraficzne doniesienie z Madrytu z d. 20. Czerwca 1823.

Jenerał Major do JW. Ministra Woyny.

Przednia straż drugiego oddziału odpuściwszy pod Algemesi d. 14. straż tylną Ballesterosa zdobyła dnia tego samego most Alcairy na rzece Incar. Nieprzyjaciel stracił broń, a oprócz kilku zabitych i ranionych, zabrano mu ze sto w niewolę.

Monitor z d. 25. Czerwca zawiera dalej następujące doniesienie Marszałka Moncey do Ministra Woyny:

„Gerona d. 19. Czerwca 1823.“

„JW Panie! W obu moich ostatnich doniesieniach zawiadomitem JW Pana o zniszczeniu nieprzyjacielskiej kolumny, która przez dolinę Ossei przeszła do Cerdagne.“

„Kolumna, którą Mina we własnej osobie dowodził, przebyła d. 14go dolinę Err góry Nuryi i udała się drogą ku Llivii. Baron d'Éroles wyruszył do Aji.“

„Mina obawiając się, ażeby mu odwrót przez dolinę Segre nie był odcięty, poszedł d. 15. do Guelu, a z tamąd do Vilielle, gdzie się usadowił. Tu go Baron d'Éroles dogonił. Po dosyć zaciętym odporze nieprzyjaciel zmuszony został do odwrotu i wykonywał go w największym nieporządku. Krolewsko-Hiszańskie woysko ścigało go nieustannie przez mil dwie i zabiło mu 700 do 800 ludzi. Mieszkańcy wiele się przyczynili do tego ścigania.“

„Strata nasza jest nieznaczną. Straciliśmy około 30 zabitych i ranionych. Spodziewać się można, że Mina pod murami Seo d'Urgelu nie mógł więcej zebrać, jak 800 ludzi. Bylibyśmy cały jego oddział zniszczyli, gdyby pochód oddziału ścigającego go do Guelu nie był niektórymi okolicznościami wstrzymany. — Rozkazałem Baronowi d'Éroles opasać natychmiast Seo d'Urgel.“

„Załoga Hostalrychu zrobiła d. 13go t. m. cztery wycieczki. Te uderzenia skierowane na osmy Hiszański batalion były walecznie odparte.“

„Brygadier Antonio Coll (Mosen - Antoni) ścigając nieprzyjaciela ze zwyczajną sobie odwagą, raniony został przez pękuńciece jednego granatu. Rana jego jest bardzo niebezpieczna.“

„Moncey.“

Tenże Monitor (z d. 25.) umieścić także list następujący Jenerała Porucznika dowódcy 9tęj woyskowej dywizyi pisany do Ministra Woyny:

„Toulouza d. 20. Czerwca 1823.“

„Mości Marszałku! W liście moim z d. 10go b. m. doniosłem JW Panu, że Jenerał Crossard, dowiedziawszy się o klęsce Miny, pośpieszył z całym woyskiem, i jakie mógł zebrać i z Narodową gwardyją do Hospitalet, dla uderzenia na pierszchle szeregi Miny, jeżeli się okoliczność wydadzie.“

„Odebrałem właśnie nowe doniesienie od Jenerała Crossard, w którym mnie nwiadomił, że przybywszy do Taraskony odebrał depesze od Naczelnika batalionu dowodzącego kompaniami zgromadzonemi około Hospitalet,

gdzie mu donosił, że Mina szedł do Seo d'Urgel górami. Gdy Jenerał Crossard przekonał się, że Mina nie myśli wpaść do naszego kraju, i że góry, przez które Mina przechodzić będzie, stykają się z temi, które od Port de Bouet i Port Negre prostą linią ku Urgelowi prowadzą, innym więc poszedł kierunkiem i udał się ku Auzat, mając zamiar osadzić następującego poranku pagórek Larvinas, z kąd może podług upodobania dostać się do Port de Bouet, albo do Port Negre.“

„Ponieważ Jenerał Crossard zajął owo miejsce, gdzie się wierzchołki gór stykają, spodziewał się więc niezawodnie, że wprzód tam niżeli Mina przybędzie, gdyż oprócz jednego nader przykrego pochodu znużone i pozabawione odwagi woysko Miny miało daleko większą przestrzeżoną do przebywania i do czynienia ześwierzym żołnierzem.“

„Jenerał Crossard wyruszył d. 14go z Auzatu. Droga była przykra i niebezpieczna, tak dalece, że mimo wszelkich usiłowań taborowych żołnierzy i puszkarzyw iedno bydle iuczne dzwigające ciężary wpadło do przepaści. Dopiero o 6tęj godzinie przybyła mała kolumna na owo miejsce, na którym stanąć miała. Śnieg upadły dniem wprzód zasypał wszystkie ścieżki i przechód zrobił prawie niepodobnym. Jenerał Crossard spieszył ze swoim pochodem, ponieważ żołnierze nasi żądali jak najprędszego zniesienia Miny.“

„Z nowych depeszów naczelnika batalionu, dowodzącego w Hospitalet dowiedział się Jenerał Crossard, że Mina od dwu wieśniaków prowadzony, dostał się sposobem szczęśliwym w towarzystwie czterech swoich żołnierzy o 11tęj godzinie wieczorem do Urgelu. Jenerał Crossard obozował w nocy na pogórku Larvinas, z kąd woysko następującego poranku rozeszło się na swoje stanowiska.“

„Jenerał Crossard dał największe pochwały woysku 45go pułku. Okazało odwagę i gorliwość, dowodzącą, ile to woysko byłoby w stanie w ważniejszych okolicznościach uczynić. Ochotnicy gwardyi Narodowej, których wspólnie z Panem Prefektem urządziłem, udali się z wielkim pośpiechem na miejsce wyznaczone im w przypadku potyczki.“

„Mam zaszczyt i t. d.“

Jenerał Porucznik, Dowódca dziesiątej dywizyi woyskowej:

(podp.) „Barbot.“

Wielka Brytania i Irlandya.

Dnia 18. Czerwca zabawiano się na chwilę w Izbie Niższej przedstawieniem Str

Gerarda Noël, który chciał dowieść o prawności Lady Oliwii Cumberland mianującej się prawdziwą córką zmarłego Xięcia Cumberland, a przeto samo Xiężniczką krwi Królewskiej. »Jestem jednym z najstarszych członków w Parlamencie (mówił Sir Gerard) zaś jako mowca wielki ze mnie nowicjusz. Tymczasem trzeba poznać mój osobisty charakter, jestem reformatorem, ale nie jestem rewolucjonistą. Przekonany o słuszności sprawy Xiężniczki Oliwii będę ją bronił aż do śmierci. Jeżeli Parlament nie zechce, albo nie będzie mógł przyznać jej sprawiedliwości, to się gdzie indziej udam.«

»Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo.«

Śmiech powszechny powstał na tak szumno-brzmiające przytoczenie tekstu.— P. Hume śmiejąc się wsparł twierdzenie czcigodnego Barona; wprawdzie nie uznawał po największej części załączonej mniemaney Xiężniczki, sądził wszelako, iżby to było z korzyścią sprawiedliwości i godności Królewskiej rodziny, gdyby mianowany został w tej sprawie wydział śledczy.— P. Peel odpowiedział, że w sprawie tej to go jedynie obchodzi, iż rzecz tak śmieszna poważnie traktować musi. Wiadomo, że Xiężniczka Oliwii Cumberland nie ma zupełnego rozumu; aż do 1817 roku mianowała się tylko Miss Wilmont i pod tym nazwiskiem przyszła do dojrzałego wieku. Raptownie coś się jej przywidziało, że była córką kogoś innego, nie zaś tego, którego wprzód za oycę miała. Kazała drukować we wszystkich gazetach mniemane akta urzędowe, lecz każdy ohebnymiony cokolwiek z tem, uznać natychmiast za zmyślane. I tak n. p. ogłosiła testament Jerzego III. z kontrasygnaturą Chathama, kładąc datę, gdy Lord Chatam nie był już więcej Ministrem i gdy jako głowa opozycji oświadczył publicznie w Parlamencie, że nie ma żadnego przystępu do osoby Króla Jęgomosci. Wielkiemu potrzeba niewiadomości, ażeby uwierzyć, że Król Jerzy III. największemu swojemu politycznemu nieprzyjacielowi powierzał prywatne tajemnice. Drugi akt urzędowy z fałszywymi podpisami dwu prywatnych osób, których podpisy rodziny obu podpisanych uznały za zmyślane, nadał zaręku Lordowi Warwick tytuł, iakiego nigdy nie posiadał. Papiery te znaleziono dopiero po śmierci osób, o których była w nich wzmianka. Lecz bada-

nie o słuszności tej sprawy sama Xiężniczka Oliwii zrobiła niepotrzebnem, wydawszy nowe pismo, w którym usiłuje dowieść, że pochodzi od Króla Stanisława Augusta; do tego pisma przyłączyła odezwę do Polskiego Narodu upominając się o Tron swoich przodków! Nie sprzeciwiam się wcale jej pretensyjom do Polski, lecz iasną jest rzeczą, że jeżeli jest Polską Xiężniczką, w równym czasie nie może być i oraz Xiężniczką krwi Królów Angielskich! — Izba wśród głośnego śmiechu przystąpiła do dziennego porządku.

Zniesiono bilem w Parlamencie zwyczaj grzebania na ulicy i przebijania żelazną szyną zwłoków takich samoboców, którzy będąc spełna rozumu odebrali sobie życie. Rozporządzone, ażeby odtąd tych nieszczęśliwych chować na cmentarzach wszelako bez wszelkich uroczyści.

F r a n c y j a .

Król uchwałą z d. 9 Kwietnia uwolnił 130 zbiegów wojskowych skazanych za karę do robot publicznych i użytych do kanatu Bourgońskiego. Minister Woyny ma im wyznaczyć nowy zawód w służbie czynny.

Zmarły (w d. 1. Czerwca r. b.) Marszałek Davoust, jest dziewięty z Wodzow Buonapartego najznajomszych, co od r. 1814. pomarli. Upredzili go śmiercią: Massena, Serrurier, Kellermann, Angereau, Berthier, Murat, Ney i Rapp. Dwa tylko z pomienionych: Serrurier i Kellermann, mieli więcej niż 53 lat.

P r u s s y .

— Z Berlina d. 22. Czerwca. —

Następca Tronu Pruskiego opuszczając miasto Poznań, udał się d. 20. z. m. w dalszą podróż przez Gniezno do Łabyszyna w towarzystwie Xięcia Namiestnika.

Zaczął się już tegoroczny wielki jarmark na wełnę; jest wprawdzie dosyć kupców, fabrykantów sukiennych z miast Kotbus, Burg i Saxonii, lecz bardzo mało Anglików i ohawiają się, aby ceny i odbył na wełnę, nie wypadły jeszcze gorzej, jak roku zeszłego, zwłszcza, że po skończonym niedawno walnym jarmarku Wroclawskim na wełnę, wiele z tego towaru na składach pozostawało.